

Sygn. akt II UK 147/17

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z wniosku [...] Związku Spółdzielni [...] - Związku [...] w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
z udziałem zainteresowanych: W. M., T. X., M. L., J. K., M. C., M. S., K. R., E. P.,
I. Y., Kancelarii [...] Spółki komandytowej w W.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 31 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 26 października 2016 r. zmienił
zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołania [...] Związku Spółdzielni [...] –
Związku [...] w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału
w W. z 30 września 2013 r. o numerach: [...]; [...]; [...] oraz [...] (pkt 1);
oddalił apelację [...] Związku Spółdzielni [...] – Związku [...] w W. (pkt 2);
rozstrzygając o kosztach postępowania (pkt 3).

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył [...] Związek Spółdzielni [...] –
Związek [...] w całości. Zarzucono naruszenie: (-) art. 18 ust. 1a, art. 8 ust. 1 i 2a
w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 11 pkt 1, art. 12 pkt 1, art. 32 ustawy z dnia
13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst:
Dz.U. z 2016 r., poz. 963) w zw. z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) oraz w zw. z art. 22 § 1¹ k.p. przez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że wykonywanie przez zainteresowanych umów zawartych z Kancelarią [...] w W. skutkuje tym, iż są oni traktowani dla celów ubezpieczeń społecznych jako pracownicy powoda i jest on zobowiązany do zaliczenia do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne także przychodu z tytułu umów zlecenia, pomimo że sytuacja ta nie jest objęta zakresem przedmiotowym i podmiotowym poprawnie wyinterpretowanej z ww. przepisów normy prawnej. Zdaniem skarżącego przy właściwym zastosowaniu reguł wykładni adresatem normy prawnej wyinterpretowanej z ww. przepisów są podmioty, które zlecają podmiotom trzecim wykonywanie na ich rzecz usług, czynią to celem uzyskania nieuprawnionych korzyści m.in. w postaci zmniejszonych obciążeń na ubezpieczenia społeczne i inne – tym samym podejmują próbę obejścia przepisów, jednocześnie mogąc z powodzeniem zrealizować te zadania we własnym zakresie. Skarżący podkreślił, że powód nie mieści się w tym kręgu podmiotów. Wykonywana praca faktycznie nie była świadczona na rzecz pracodawcy, a na rzecz zrzeszonych przez niego członków działających na rynku mleka oraz samym obywateli. Co więcej, co do części zainteresowanych pracowników nie można mówić o tożsamości zakresu obowiązków i wykonywanych czynności, miejsca świadczenia pracy i czasu, co wyłącza zastosowanie do nich ww. przepisów.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na dwie okoliczności.

Po pierwsze, na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art. 18 ust. 1a i art. 8 ust. 1 i 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 11 pkt 1, art. 12 pkt 1 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz w zw. z art. 22 § 1¹ k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że wykonywanie przez zainteresowanych umów zawartych z Kancelarią [...] w W. skutkuje tym, że są oni traktowani

dla celów ubezpieczeń społecznych jako pracownicy powoda i jest on zobowiązany do zaliczenia do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne także przychodu z tytułu umów zlecenia, pomimo że adresatem normy prawnej wyinterpretowanej z ww. przepisów są podmioty, które zlecają podmiotom trzecim wykonywanie na ich rzecz usług, czynią to celem uzyskania nieuprawnionych korzyści m.in. w postaci zmniejszonych obciążeń na ubezpieczenia społeczne i inne; podejmując próbę obejścia przepisów, jednocześnie mogą z powodzeniem zrealizować te zadania we własnym zakresie, a powód z przyczynę wskazywanych w postępowaniu i w dokonanych ustaleniach faktycznych, nie mieści się w tym kręgu podmiotów. Dodatkowo, wykonywana praca faktycznie nie była świadczona na rzecz pracodawcy w rozumieniu ww. przywołanych przepisów, a na rzecz zrzeszonych przez niego członków działających na rynku mleka oraz samych obywateli. Co więcej, w odniesieniu części zainteresowanych pracowników nie można nawet mówić o tożsamości zakresu obowiązków i wykonywanych czynności, miejsca świadczenia pracy, czasu – co wyłącza zainteresowanych pracowników z zakresu podmiotowego normy prawnej wyinterpretowanej z ww. przepisów.

Po drugie, skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: (-) czy ma prawnie relewantne znaczenie dla uznania za pracownika, a w konsekwencji ustalenia obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne przychodów uzyskanych przez pracowników z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych okoliczność tożsamości lub jej brak w odniesieniu do zakresu obowiązków i wykonywanych czynności (np. różny charakter, rodzaj prac i wymaganych do ich wykonywania kompetencji), miejsca świadczenia pracy (np. poza miejscem stałego wykonywania obowiązków pracowniczych), czasu (w innych godzinach i dniach tygodnia, czy też w okresie urlopów pracowniczego lub wypoczynkowego); (-) czy w przypadku braku tożsamości w zakresie *essentialia negotii* oraz innych istotnych przedmiotowo jak i podmiotowo okoliczności zawartej umowy o pracę oraz umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub też innej umowy o świadczenie usług, do której

stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące umowy zlecenia albo umowy o dzieło można uznać za pracownika, dla celów ubezpieczeń społecznych, w rozumieniu art. 8 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli umowę taką osoba zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy zawartej z podmiotem trzecim wykonuje prace na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy ? Zdaniem pełnomocnika skarżącego, odpowiedź na pierwsze pytanie powinna być pozytywna, a na drugie – negatywna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały powołane dwie z przyczyn przyjęcia skargi, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W pierwszej kolejności skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ewentualnie na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, przy czym w obu przypadkach przesłanki te zostały powiązane z tymi samymi okolicznościami. Przy tak ujętych przesłankach już na wstępie należy zauważyć, że przesłanki te wzajemnie się wykluczają. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne *prima facie*, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie SN z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171, czy postanowienie SN z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do twierdzenia skarżącego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy zaznaczyć, że oceny tego twierdzenia dokonuje się tylko przez pryzmat wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a nie

w oparciu o podstawy kasacyjne – wynika to z odrębności podstaw przedsądu i podstaw kasacyjnych (por. postanowienie SN z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551). W orzecznictwie podkreśla się, że powołanie się na tę przesłankę zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie SN z 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943 oraz powołane tam orzecznictwo). Skarżący nie sprostął temu wymaganiu. Ocena ta wynika z zestawienia argumentacji skarżącego z treścią art. 8 ust. 2a oraz art. 18 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1178) i utrwalonej w orzecznictwie wykładni tych przepisów (por. uchwała SN z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 446, wyrok SN z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708 oraz powołane tam orzecznictwo).

W sprawie nie występują również istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania, musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, 2) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą tak, aby udzielenie odpowiedzi na postawione pytanie ułatwiło sądowi odwoławczemu podjęcie decyzji jurysdykcyjnej co do istoty sprawy, 3) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście poważne wątpliwości, ze względu na użycie przez ustawodawcę przymiotnika kwalifikującego „istotne” (por. postanowienie SN z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). W sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jeżeli ocena sformułowanego przez skarżącego problemu jest jednoznaczna (por. postanowienie SN z 11 grudnia 2007 r., I PK 220/07, LEX nr 864044). Ponadto, nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w

kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia SN: z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka z 2003 Nr 13, poz. 5). Wątpliwości sformułowane przez skarżącego zostały już rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie (por. uchwała SN z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 446). W związku z tym nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie wskazał żadnych okoliczności, które w świetle utrwalonej wykładni przepisów prawnych wymienionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniałby zmianę tej wykładni.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

aw